

Német?

Egy öregember vagy inkább idős úr sétál át a háttáron Szentgotthárdnál. Megtehetette, bár hírehamva sem volt az Uniónak.

Akkor még megtehetette. Földet művelni is átjárhatott bárki. Ráadásul az volt a szovjet zóna.

Meleg nyár volt, zergetollas kalapjával maga volt a heves zivatar! Sétált a Rába partján, de nem céltalanul. Gondolta, megnézi, mi maradt a gyárából, mekkora kárt tett a háború. Be azért nem ment.

Nem is mehetett a disztíngvált külsejű szakállas öregúr, akit mindenki ismert, akár kaszaszélcsészítő volt, akár mérnök, akár járókelő.

Az újságok is megírták, hogy letartóztattak egy fasiszta burzsujt, aki szakállat ragasztva akarta a magyar nép éberségét kijátszani. Ráadásul egy szovjet tulajdonban lévő objektum körül ólálkodott.

A német javakat elkobozták, és szovjet tulajdonba mentek át. Furcsa idők voltak.

A gyár a német javak közé számított, az Anschluss után Ausztria ugyebár Németország része lett. A magyarországi német tulajdont el kellett kobozni, de nem adni a megbízhatatlan magyarok kezére. „A Nyár heves, s a kasza egyenes!” Hogy Dózsa jutott-e el a győztesek tudatáig, ki tudja, ki tudhatja?

Mert abban a hírneves gyárban kaszát gyártottak! Az embléma maradt, egy szimmetrikusan összefonódott testű kígyó, fölötte koronával!

Egy szovjet cég emblémája? Na, igen.

Hogy hány ágú egy bárói, egy grófi, egy hercegi korona? Biz azt már nem tudom, de talán felfedezek még valahol valami levelet, levélpapírt, akkor megmondom.

Szóval az ellenség betette a lábát. Ezt ne felejtjük el!

Hogy megtépték-e az öregúr szakállát? Kapott-e demokratikus rendőrségi pofonokat a hetven-nyolcvan körüli öreg tulajdonos? A Szabad Nép a szabad népet és az imperialistákat erről nem tudósította.

Mondsee-ből, ahol a másik gyára volt, az öreg báró talán gyalog jutott el Szentgotthárdig. Mindenestre nem lehetett könnyű útja, autója ugyanis biztosan nem volt, legfeljebb szekere. De honnan vett volna lovat?

Megjelent tehát, mint valami szellem, és egyszerre csak itt volt. Hallgatta a nagykalapács hangját, a kasza pengését, kihallatszott a Rábartra a gyár jellegzetes zaja. Folyik a termelés – gondolta magában –, zümmög a gyár erőműve. Gott sei Dank, nem ment tönkre az üzem!

Hogy mikor engedték ki? Nem él már ember, aki emlékezne. Valamikor biztosan kiutasították, elvégre negyvenöt után kitört a demokrácia.

Azt csak zárójelben jegyzem meg, hogy az öregúr, akinek hazáját előzőnlötte Hitler Németországa, se német, se náci nem volt. Nem is lehetett. Éppenahogy életben maradt, megszünt!

Elárulom, a bárónak zsidó felmenői voltak. Anyai vagy apai ágon, ma már kit érdekel.

A rendszert akkor sem érdekelte ilyen apróság.

Azt mesélte az az öregember, hogy azon az ócska széken üldögélve is kiábrázolódott a menekülő úr királyi jelleme, s a körülmények nem őt tették koldussá, hanem a széket trónussá, s e pillanatban mindnyájan tudták: végül el kell nyernie a trónt.

Talán csak érted tettem, pedig én is hinni akartam a holnapban, s a változásban.

Mondhatnánk, érthetetlen, hisz' csupán játéknak indult az egész, pedig nincs ebben semmi különös, mivel tudjuk: a komolytalan játéknál nincs értelmetlenebb dolog a földön.

Titokzatosság, vagy rettegés börtönébe zárt lelked távolságtartó rácsa volt viselkedésed?

Egy szál virág a vázában: nem kötelez semmire, nem ad, s nem vesz el semmit; aztán odaadod valakinek, immár összeköt benneteket, a teljességre kötelez, a mindenséget kínálja, s talán, amit ma kínál, holnap a maga egészségében elveszi – töletek függ.

Talán valóban kiüresítő volt a pillanat, mikor metsző szavaid elérték szívemet, pedig csak kétónk köteleke lett halott abban a pillanatban, nem az egész világ.

Mikor a jövő jár az eszemben, sokszor észreveszem, valójában a múltra gondolok, pedig a tegnap csupa tehetetlenség, a holnap csupa lehetőség, s én a kettő között tanácstalanul állva nem szabadulok a kérdéstől: Hogyan?

Beleborzongok, mikor őt hallom zongorázni, elrepít a maga világába, történetébe, elutazunk a helyre, ahol képes vagyok megengedni magamnak, hogy elszakadjak a valóságtól, s részese lehetek az ő valóságának, s ráérezek: elfogadtam; a zenét, a helyzetet, őt magát, s egy pillanatig magamat is – igazi virtuóz.

Azt hittük, ez csak velünk történik meg, de valódi szépségét csak akkor láttuk meg történetünknek, mikor felfedeztük, mennyire minden napos az egész, s mégis milyen különleges!

A gyümölcsöktől rogyadozó fa árnyékában megpihenve, s az édeskés illatú levegőt figyelve, beleszimatolt a csatangoló mondák valóságát felüdítő világába.